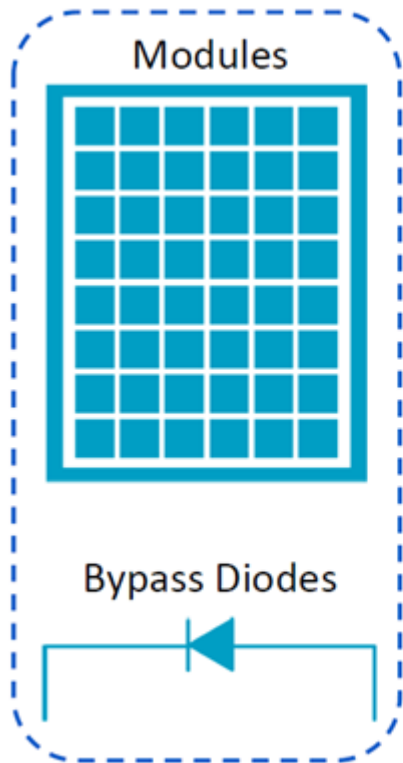

Wykład XII
System PV- projektowanie

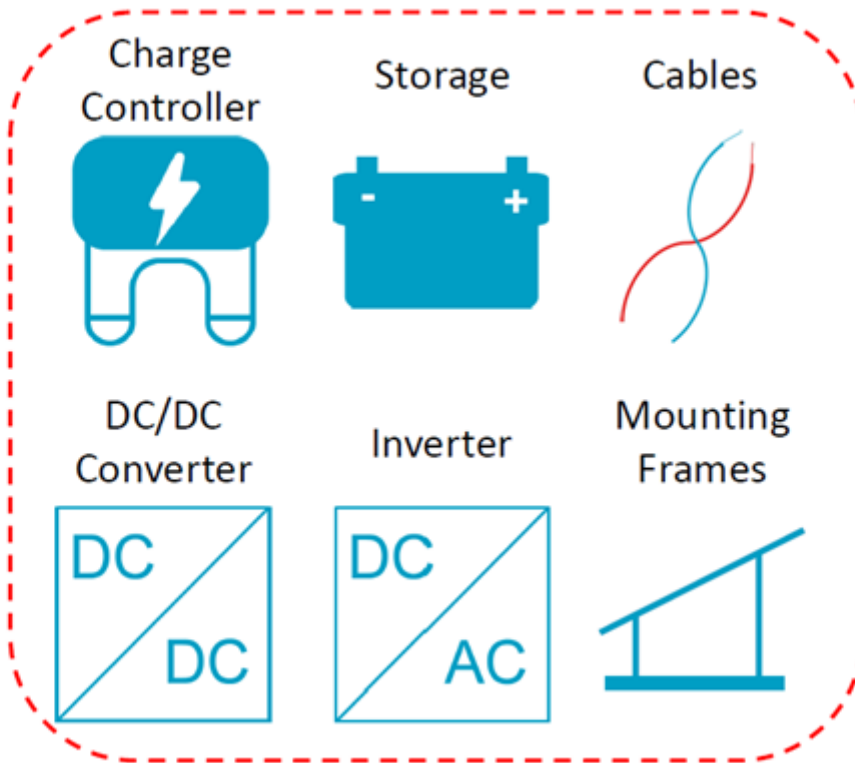
Solar Energy: Photovoltaic (PV) Systems
kurs TU DELFT

Elementy systemu PV

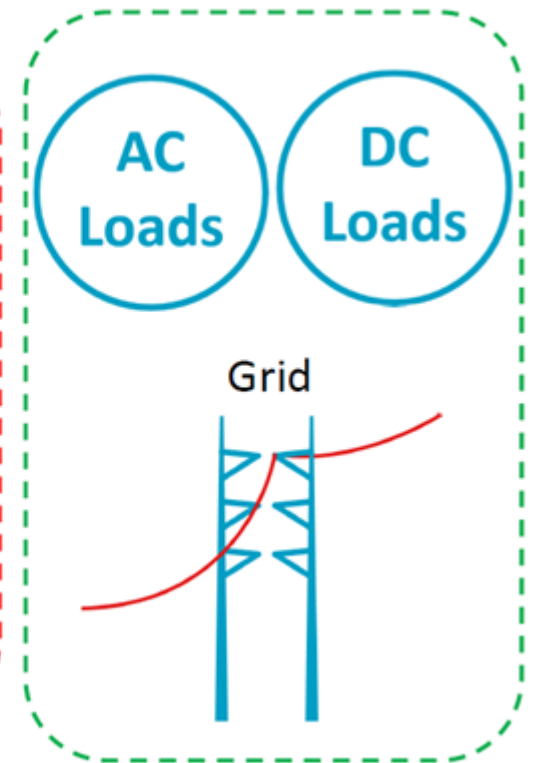
Panele

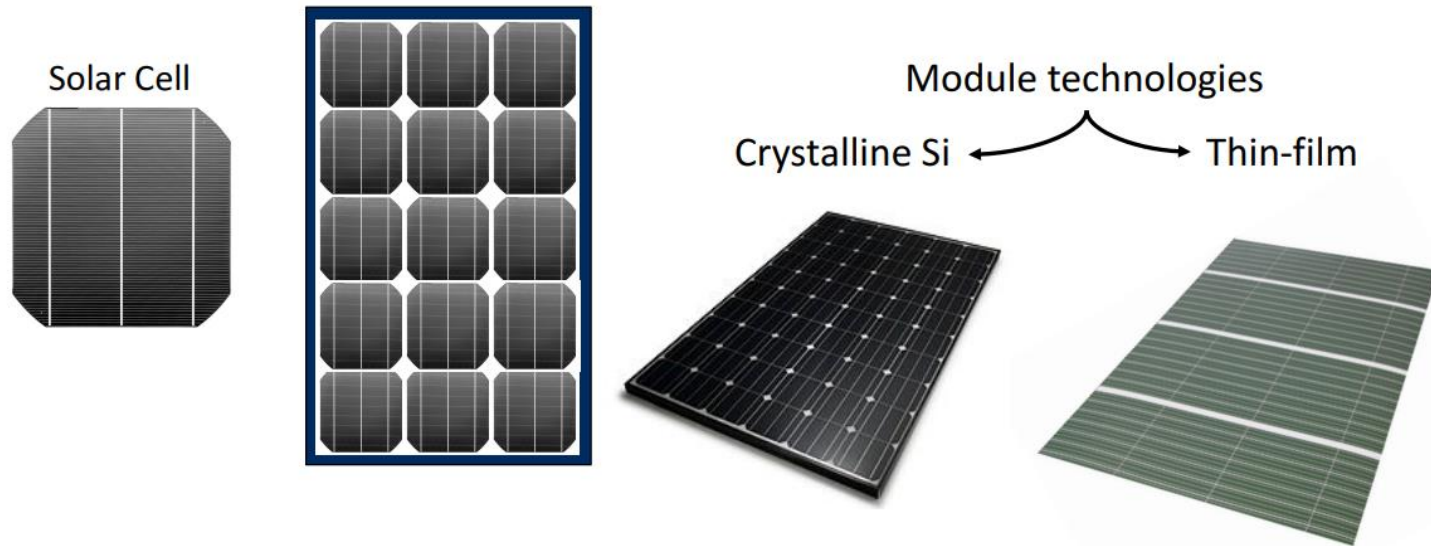
Równowaga systemu (BoS)

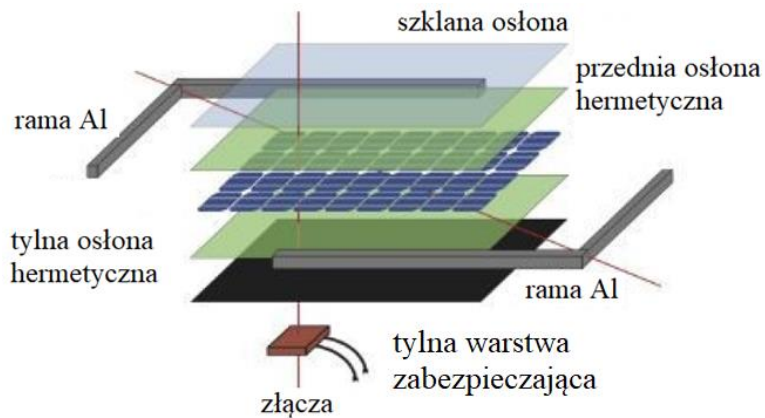
Odbiorniki energii

Panele PV

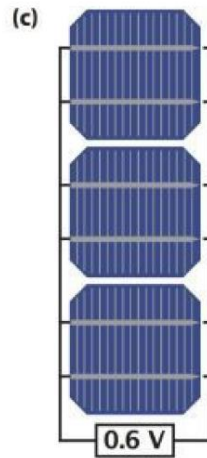
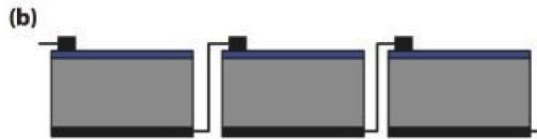
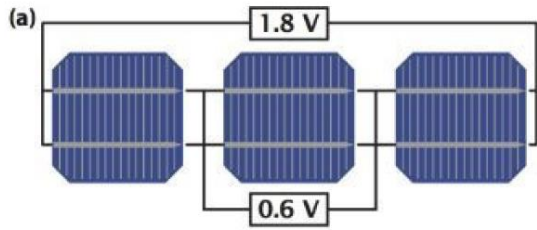

By WhistlingBird (Own work) [CC BY-SA 4.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>)], via Wikimedia Commons
By LG전자 (<http://www.flickr.com/photos/lge/10845634103/>) [CC BY 2.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>)], via Wikimedia Commons

Budowa panelu krzemowych ogniw monokrystalicznych

Łączenie ogniw

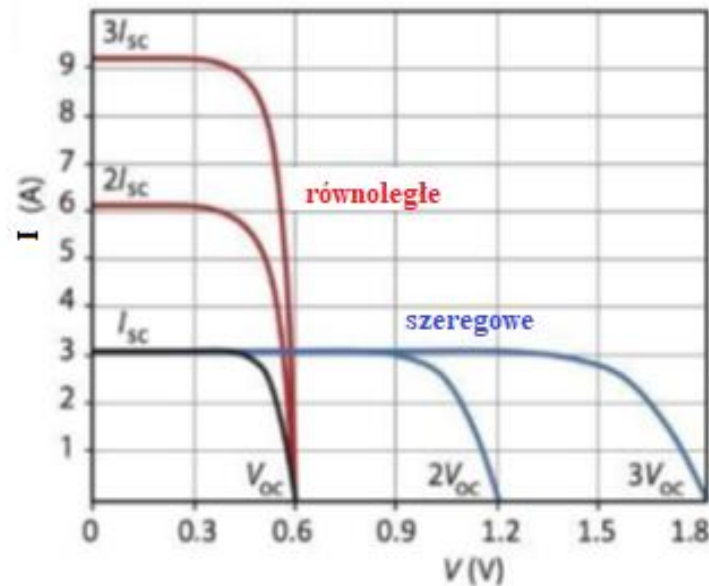

a) szeregowe połączenie 3 ogniw

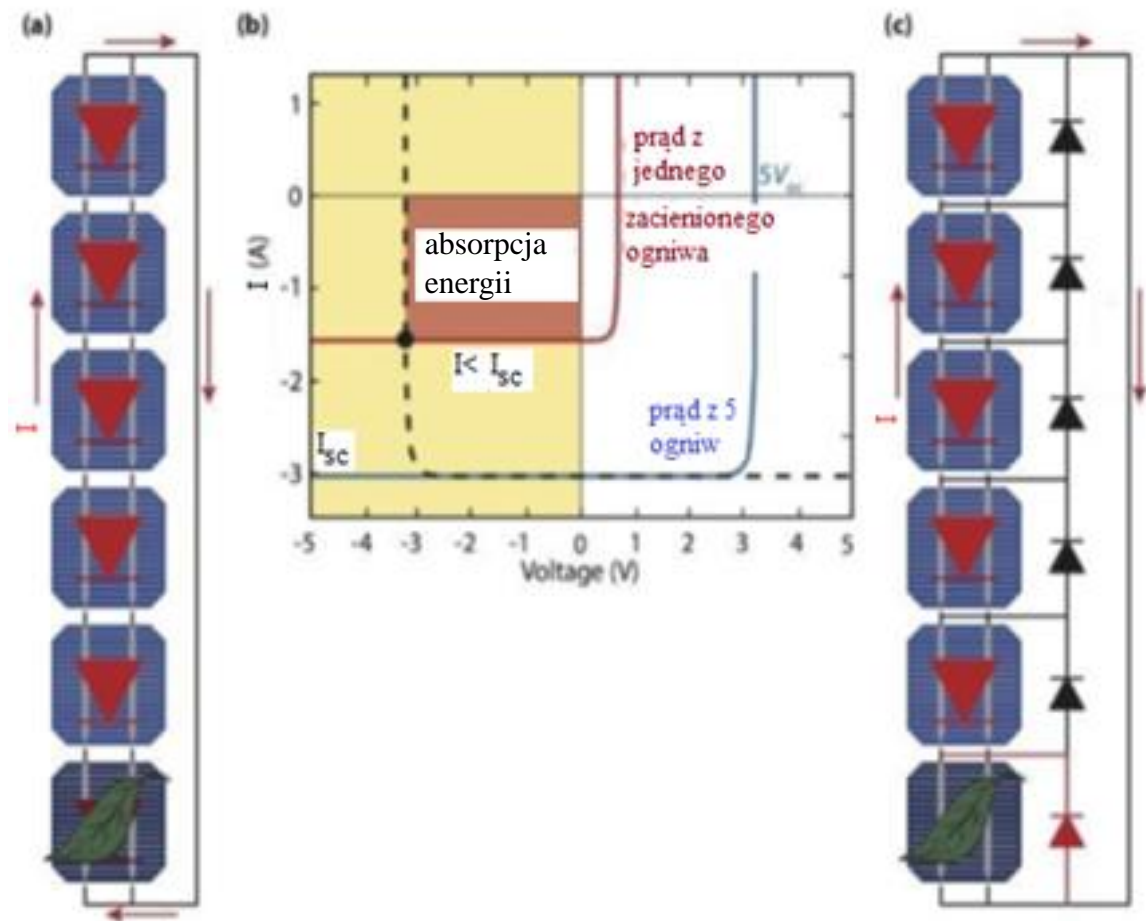
b) połączenie 3 standardowych ogniw krzemowych

c) równoległe połączenia 3 ogniw.

Solar Energy, The Physics and Engineering of Photovoltaic Conversion Technologies and Systems, A.Smets et al. ed. UIT Cambridge (2016)

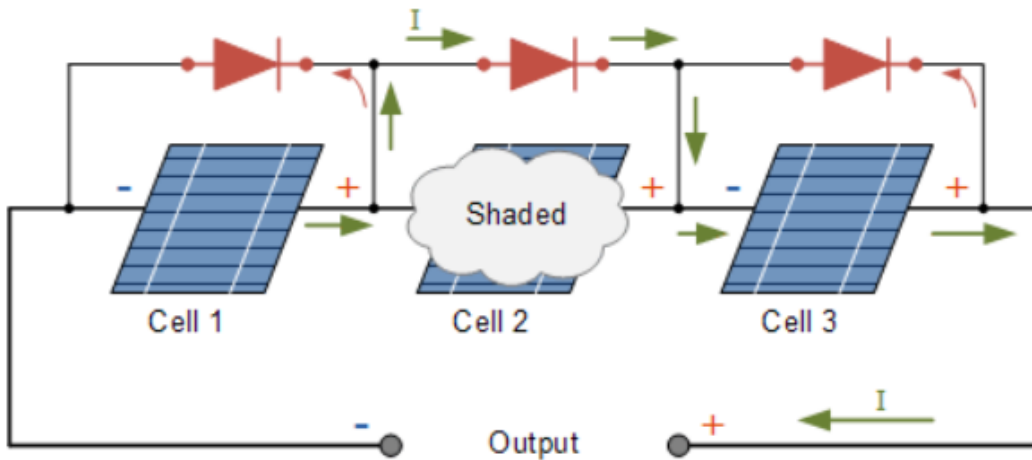
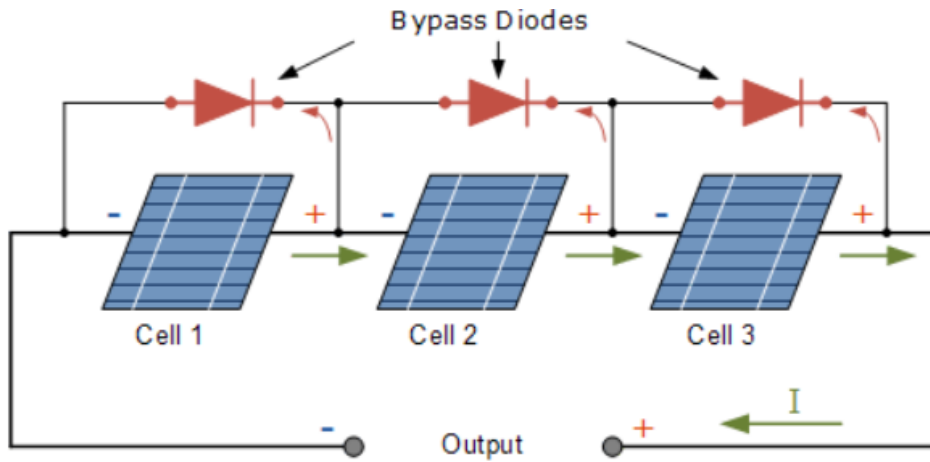

Diody bypass

Zacienione ogniwo dostarczy najmniejszego prądu i jednocześnie będzie to prąd płynący przez wszystkie ogniwa. Na rys. pokazano charakterystyki I-V dla wszystkich ogniw bez i z jednym ogniwem zaciemnionym. Niezaciemnione ogniwa są dla zaciemnionego ogniwa źródłem napięcia polaryzującego to ogniwo w kierunku zaporowym napięciem równym $U = -5 \cdot V_{oc} \cong -5 \cdot 0.6V = -3V$ (przy założeniu, że napięcie rozwarcia pojedynczego ogniwa jest równe ok. $0.6V$). Wówczas punkt pracy tego ogniwa przesuwa się do punktu zaznaczonego na czarno. W tym punkcie ogniwo nie generuje lecz absorbuje moc i w związku z tym grzeje się.

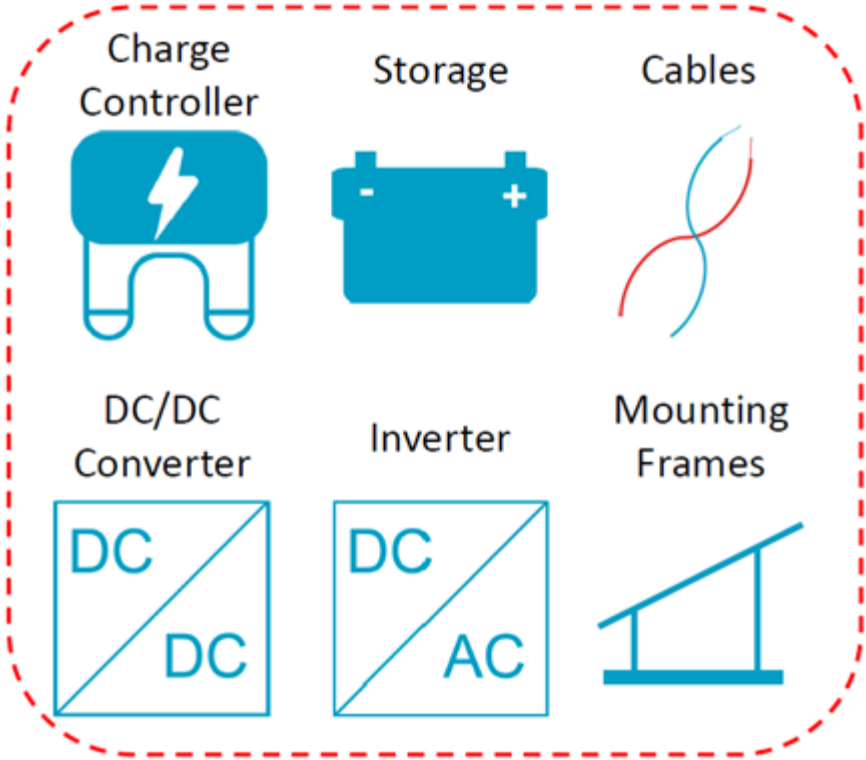
Diody bypass

Wstawienie diody bocznikującej jak na rysunkach powoduje przepływ prądu przez tę diodę przy zasłoniętym ogniwie.

Wówczas napięcie wyjściowe jest mniejsze o V_{oc} zasłoniętego ogniwa, ale układ jest chroniony.

BoS

BoS

- **Stelaż, na którym montowane są panele**
- **Akumulatory, które gromadzą energię**
- **Konwerter DC-DC – zapewnia stałą wartość napięcia na wyjściu, niezależnie od fluktuacji napięcia pozyskiwanego z paneli ze względu na porę dnia i intensywność światła. Dostarcza napięcia stałego do inwertera, gdy jest on podłączony do sieci energetycznej (grid on).**
- **Inwerter DC-AC – zamienia prąd stały na prąd przemienny. Gdy jest to system połączony z siecią (grid on), może dodatkowo zawierać konwerter. Również system samodzielny (grid off) może mieć inwerter, podłączony do akumulatora. Taki inwerter różni się od inwertera w systemie grid on.**
- **Kontroler ładowania (charge controller) – kontroluje ładowanie i rozładowanie akumulatora. Zabezpiecza akumulator przed przeladowaniem i nadmiernym rozładowaniem w nocy. Dodatkowo może zawierać konwerter DC-DC oraz tracker maksymalnej mocy.**
- **Przewody łączące – wymagany jest dobór kabli o odpowiednim przekroju poprzecznym aby zminimalizować straty na rezystancji doprowadzeń.**

DC/DC converter

DC/AC inverter

Charge controller

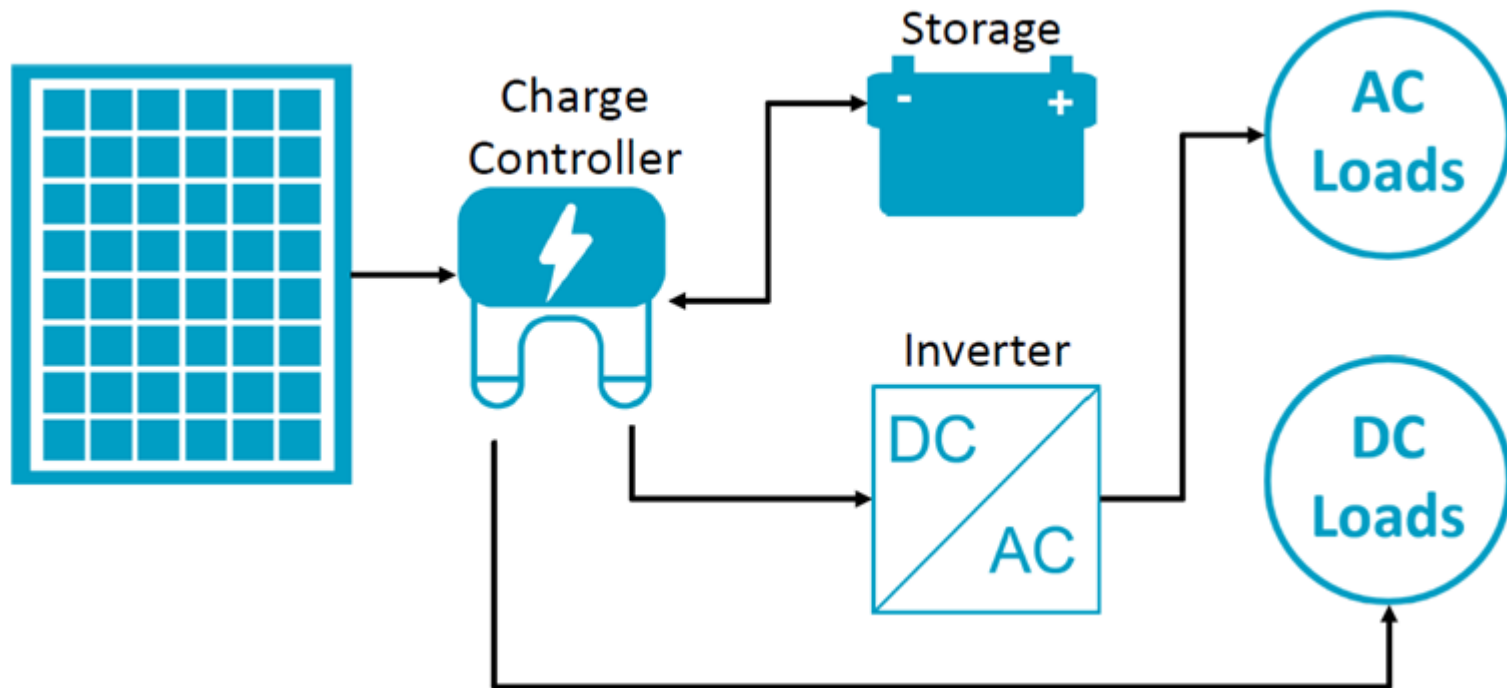

System samodzielny (grid-off)

Panele

Równowaga systemu (BoS)

Odbiorniki energii

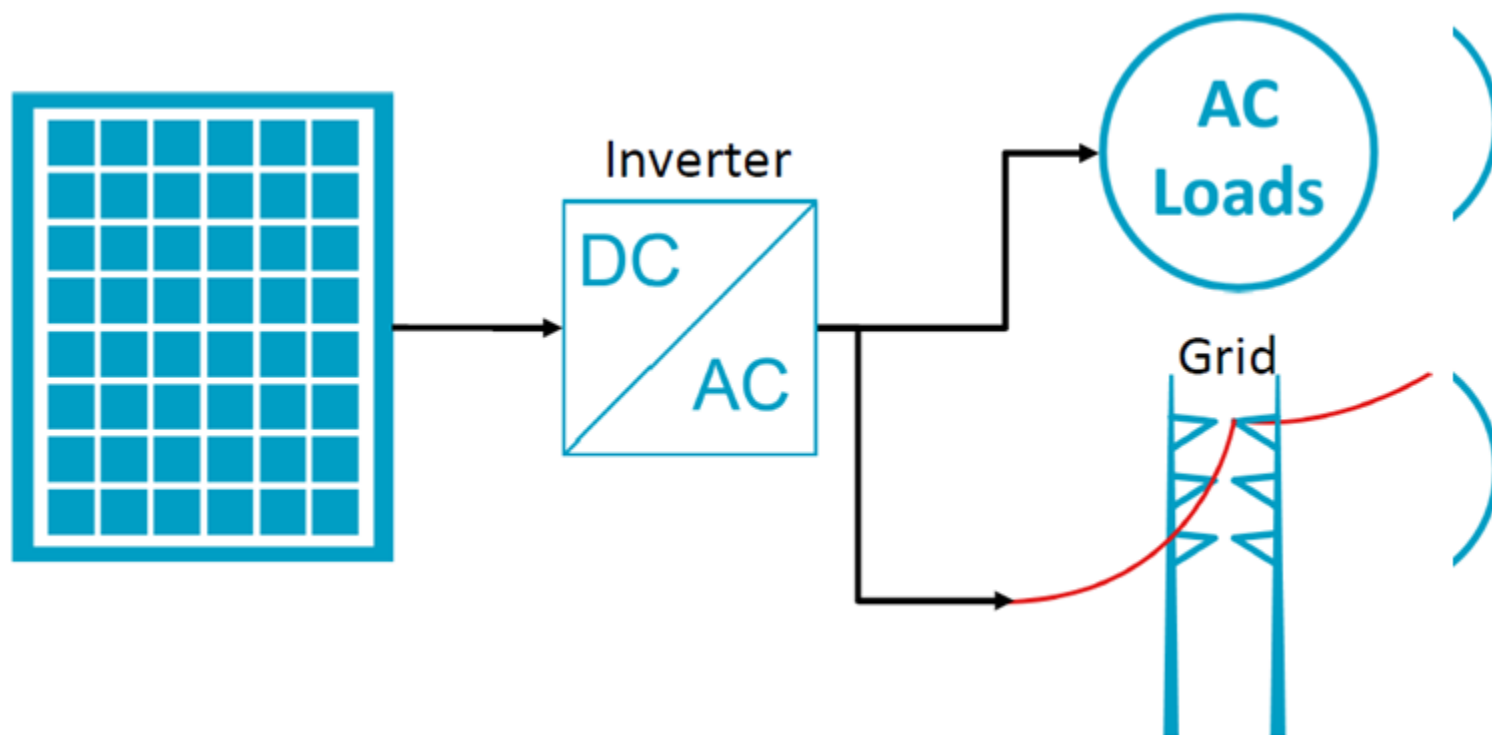

System połączony z siecią energetyczną (grid-on)

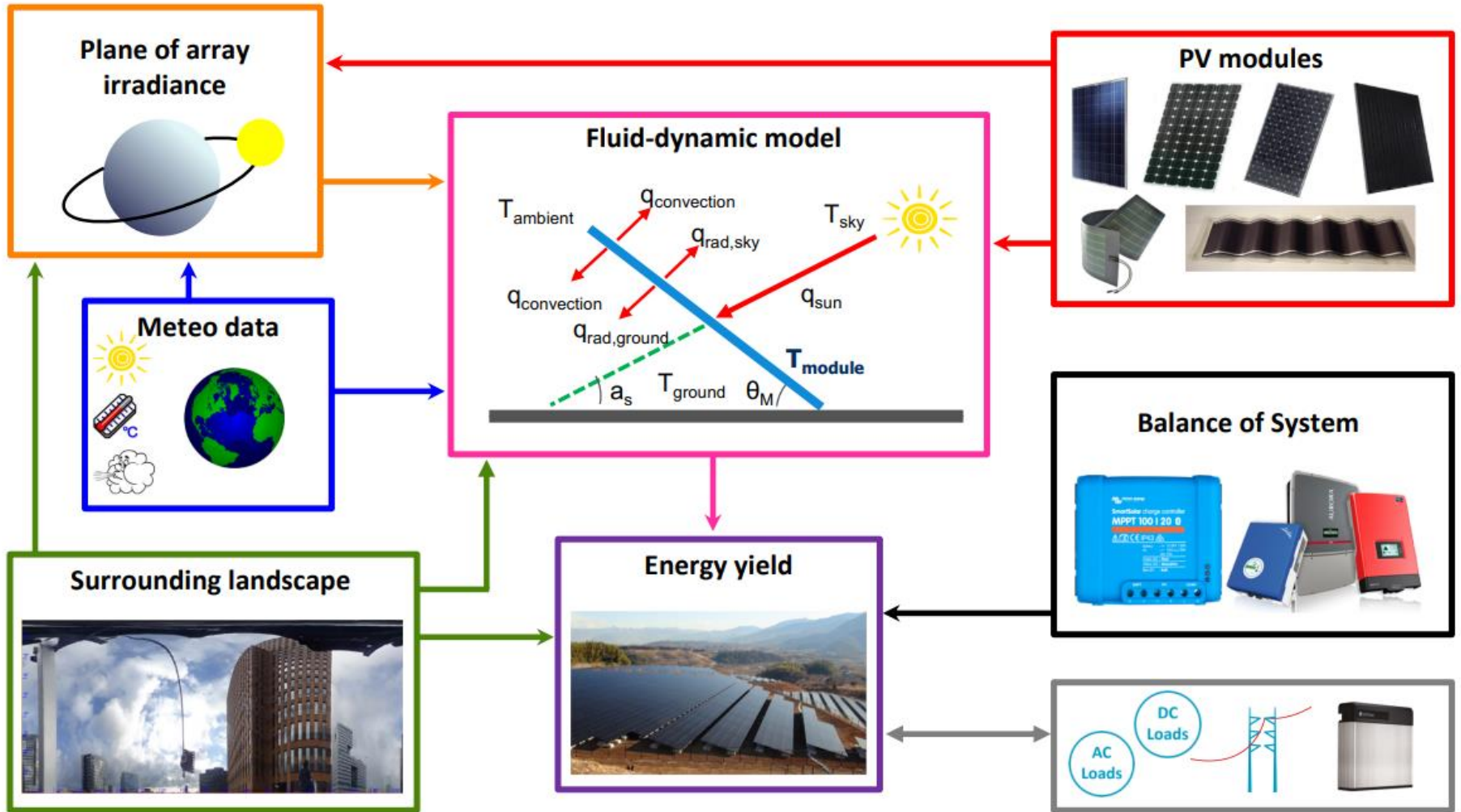
Panele

Równowaga systemu (BoS)

Odbiorniki energii

Projekt PV

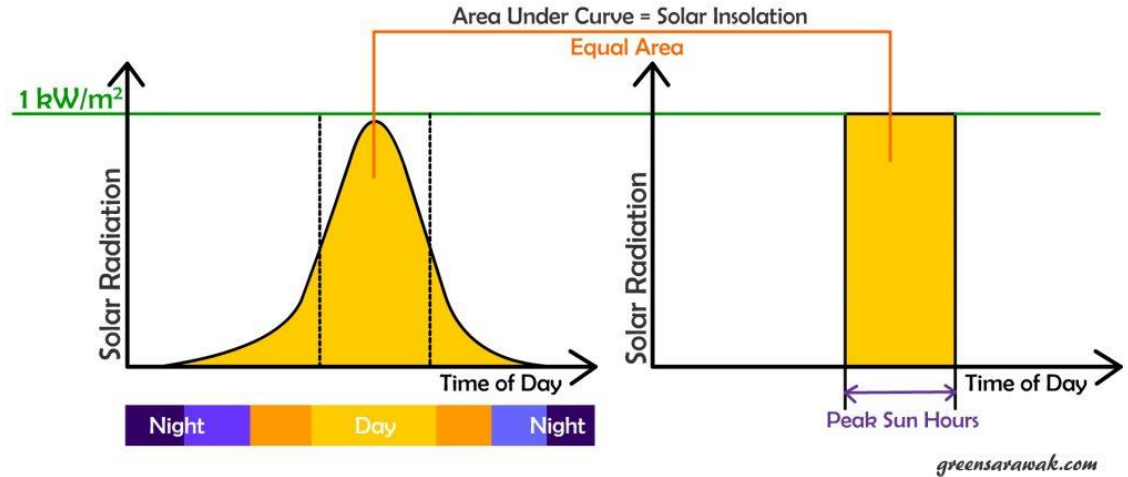
Projekt PV

Projektując system PV należy uwzględnić następujące czynniki:

- 1. Warunki meteorologiczne: natężenie promieniowania słonecznego w danym miejscu, temperatura otoczenia i wiatr. Bazy danych: PVGISolar Database i NREL's National Solar Radiation DataBase.**
- 2. Otoczenie (zacienienie).**
- 3. Oprócz promieniowania padającego prostopadle, istotne są promieniowanie rozproszone (składowa „dyfuzyjna”) i promieniowanie odbite od powierzchni Ziemi. Wprowadza się pojęcie Pola Widzenia Nieba (Sky View Factor).**
- 3. Rodzaje paneli, ich połączenia.**
- 4. Dane meteorologiczne i otoczenie mają wpływ na natężenie promieniowania padającego na panele. Ponadto istotne są nachylenie i orientacja paneli. Natężenie promieniowania padającego na panele nazywa się Płaszczyzną Orientacji Paneli (Plane Array Orientation).**
- 5. Wpływ temperatury – Model Cieczy Dynamicznej (Dynamic model Fluid).**
- 6. Straty związane z systemem równowagi (BoS).**

Nasłonecznienie

$$ESH = \frac{\int_{dzień} Idt}{I_{AM1.5}} \left[\frac{Wh}{m^2} \cdot \frac{W}{m^2} \right] = [h]$$

ESH - Equivalent Sun Hour

1 godz. słoneczna. = $1000W/m^2 \cdot 1godz$

<https://footprinthero.com/peak-sun-hours-calculator>

- **National Renewable Energy Laboratory PVWatts Calculator**
- **Polska – ESH = 2.67**

Jak obliczyć ESH

Przykład:

Roczne całkowite natężenie napromieniowania słonecznego w Johannesburgu jest równe $\frac{2000kWh}{m^2}$ /rok.

Oblicz ekwiwalentne dzienne nasłonecznienie (ESH).

$$ESH = \frac{\frac{2000kWh}{m^2 \cdot rok}}{1000W/m^2} = \frac{2000}{365} \left[\frac{h}{dzień} \right] \cong 5,5 \left[\frac{h}{dzień} \right]$$

Prosty projekt grid-off

Projekt 4 – stopniowy:

1. **Oszacowanie całkowitej energii niezbędnej do zasilenia odbiorników (obciążenia).**
  1. **Oszacowanie ilości i sposobu połączenia paneli.**
  2. **Oszacowanie ilości niezbędnych baterii.**
  3. **Oszacowanie parametrów inwertera.**

1. Oszacowanie obciążenia

Odbiornik	Ilość	Ilość godzin pracy dziennie	Moc odbiorników [W]	Dzienne zużycie energii [Wh]
Oświetl. LED	4	4	3	48
TV	1	4	80	320
Toster	1	0,5	1000	500
Grzejnik	1	1,5	1500	2250
RAZEM			2583	3118

**Dzienne zapotrzebowanie po uwzględnieniu strat (10%) (Wh) - 3430Wh.
Straty mogą wynikać np. z powodu brudnej powierzchni paneli.**

2. Panele

www.jinkosolar.com

PHOTOVOLTAIC MODULE

Solar Module Type : JKM295M-60

Maximum Power	(Pmax)	295W
Power Tolerance		0~+3%
Maximum Power Voltage	(Vmp)	32.4V
Maximum Power Current	(Imp)	9.10A
Open Circuit Voltage	(Voc)	39.7V
Short Circuit Current	(Isc)	9.61A
Nominal Operating Cell Temp	(NOCT)	45±2°C
Maximum System Voltage		1500VDC
Maximum Series overcurrent protective device rating		15A
Operating Temperature		-40°C~+85°C
Application Class		A
Module Fire Performance		Type 1
Weight		19.0(kg)
Dimension		1650x992x40(mm)
STC: 1000W/m ² , AM1.5, 25°C		

System Fire Class Rating: See Installation Instructions for Installation Requirements to Achieve a Specified System Fire Class Rating with this Product
The fire rating is Class C in Canada

WARNING

ONLY qualified personnel should install or perform maintenance work on these modules

BE AWARE of dangerous high DC voltage when connecting modules

DO NOT damage or scratch the rear surface of the module

For field connections, use 12 AWG wire insulated for a minimum of 90°C, rated for wet conditions and resistant to ultra violet radiation (where exposed)

Maksymalna moc (W)	295
Napięcie rozwarcia (V)	39,7
Prąd zwarcia (A)	32,4
Napięcie w MPP (V)	9,61
Prąd w MPP (A)	9,1

2. Panele - ilość

Dane wejściowe	
Napięcie systemu (V)	12
MPPT	tak
ESH	5.5
Moduł PV	
Nominalna moc (W)	80
Napięcie rozwarcia (V)	22
Napięcie w MPP (V)	16.5

Liczba paneli	
Dzienne zapotrzeb. energetyczne (Wh)	3118
Dzienne zapotrz. po uwzgl. strat 10% (Wh)	3430
Minimum W_p (W)	623.6
Liczba wymaganych modułów	8

Minimalna wymagana moc w punkcie mocy maksymalnej:

$$\text{Minimum } W_p = \frac{\text{Dzienne zapotrzeb.}}{\text{ESH}} = \frac{3430\text{Wh}}{5.5\text{h}} = 623.6\text{W}$$

$$\text{Liczba wymaganych modułów} = \frac{\text{Minimum } W_p}{\text{Nominalna moc (W)}} = \frac{623.6\text{W}}{80\text{W}} = 7.8 \cong 8$$

2. Panele - ilość

Dane wejściowe	
Napięcie systemu (V)	12
MPPT	tak
ESH	5.5
Moduł PV	
Nominalna moc (W)	80
Napięcie rozwarcia (V)	22
Napięcie w MPP (V)	16.5
Kontroler ładowania	
Maksymalne napięcie (V)	70

Liczba paneli	
Dzienne zapotrzeb. energetyczne (Wh)	3118
Dzienne zapotrz. po uwzgl. strat 10% (Wh)	3430
Minimum W_p (W)	623.6
Liczba wymaganych modułów	8
Liczba modułów połączonych szeregowo	4
Liczba modułów połączonych równolegle	2

Założono, że kontroler ładowania jest wyposażony w system MPPT. System MPPT odłącza obciążenie od paneli tak, żeby punkt pracy paneli był zawsze w punkcie mocy maksymalnej. Stąd liczba modułów połączonych szeregowo zależy od napięcia ładowania kontrolera ładowania:

$$\text{Liczba modułów połącz. szeregowo} = \frac{\text{Maks. napięcie kontrolera ład.}}{\text{Napięcie modułu w MPP}} = \frac{70V}{16.5V} = 4$$

$$\text{Liczba modułów połącz. równolegle} = \frac{\text{Liczba wymaganych modułów}}{\text{Liczba modułów połącz. szeregowo}} = \frac{8}{4} = 2$$

3. Baterie

- **Pojemność C**– zdolność do gromadzenia ładunku: np. 1Ah=3600C
- **Szybkość rozładowania (C-rate)**. Dla baterii o pojemności 1Ah:

$C - rate = 1$ oznacza, że prąd rozładowania będzie równy 1A przez 1h.

$C - rate = 2$ oznacza, że prąd rozładowania będzie równy 2A przez 0.5h.

- **Wydajność baterii (liczona dla jednego cyklu ładowanie-rozładowanie)**

$$\eta_{bat} = \frac{V_{rozł} \cdot Q_{rozł}}{V_{ład} \cdot Q_{ład}}$$

- **Stan naładowania (procent pojemności baterii do rozładowania)**

$$SoC = \frac{E_{bat}}{C_{bat} \cdot V}$$

- **Głębokość rozładowania**

$$DoD = \frac{C_{bat} \cdot V - E_{bat}}{C_{bat} \cdot V}$$

3. Baterie cd.

Dane wejściowe	
Bateria	
Głębokość rozładowania	0.6
Liczba dni rezerwowych	2
Napięcie baterii (V)	12
Pojemność baterii (Ah)	220

Parametry baterii	
Minimalna pojemność (Ah)	952.7

$$\text{Wymagana pojemn. dzienna (Ah)} = \frac{\text{Dzienne zapotrzeb. energ. (Wh)}}{\text{Napięcie systemu (V)}} = \frac{3430\text{Wh}}{12\text{V}} = 285.8\text{Ah}$$

Dzienne zapotrzeb. po uwzgl. dni rezerwowych: $285.8\text{Ah} \cdot 2 = 571.6\text{Ah}$

Po uwzgl. strat ze względu na rozładowanie

$$\text{minimalna pojemność baterii : } \frac{571.8\text{Ah}}{0.6} = 952.7\text{Ah}$$

3. Baterie cd.

Dane wejściowe	
Bateria	
Głębokość rozładowania	0.6
Liczba dni rezerwowych	2
Napięcie baterii (V)	12
Pojemność baterii (Ah)	220

Parametry baterii	
Minimalna wymagana pojemność (Ah)	952.7
Całkowita liczba baterii	5
Liczba baterii poł. szeregowo	1
Liczba baterii poł. równolegle	5

$$\text{Całk. liczba baterii} = \frac{\text{Minimalna wymagana pojemność (Ah)}}{\text{Pojemność baterii (Ah)}} = \frac{952.7}{220} = 4.3 \cong 5$$

$$\text{Liczba baterii łącz. szeregowo} = \frac{\text{napięcie systemu}}{\text{napięcie baterii}} = \frac{12V}{12V} = 1$$

$$\text{Liczba baterii łącz. równolegle} = \frac{\text{całkowita liczba baterii}}{\text{liczba baterii łącz. szeregowo}} = \frac{5}{1} = 5$$

4. Inwerter

Dane wejściowe	
Bateria	
Głębokość rozładowania	0.6
Liczba dni rezerwowych	2
Napięcie baterii (V)	12
Pojemność baterii (Ah)	220
Inwerter	
Straty (połączenia)	0.8
Wydajność	0.9
Napięcie inwertera (V)	12

Parametry baterii	
Minimalna wymagana pojemność (Ah)	952.7
Całkowita liczba baterii	5
Liczba baterii poł. równolegle	5
Liczba baterii poł. szeregowo	1
Parametry inwertera	
Moc odbiorników energii (W)	2583
Moc inwertera (W)	3588

Inwerter musi dać sobie radę z całkowitą mocą:

$$\text{Moc inwertera} = \frac{\text{Moc odbiorników energii}}{\text{Straty} \cdot \text{wydajność}} = \frac{2583W}{0.8 \cdot 0.9} = 3588W$$